

Muizeninventarisatie op het natuurterrein “Kuipersveer”

in het weekend van 10 tot 11 oktober 2015

**Door de werkgroep zoogdieren
van vereniging Hoekschevaards
Landschap**

Muizeninventarisatie op het natuurterrein Kuipersveer nabij Puttershoek.
Coördinaten 97 /426

LOCATIE:

Kuipersveer ligt ten noordwesten van de voormalige suikerfabriek van Puttershoek en is ontstaan bij de inpoldering van de oeverlanden van de Oude Maas, een van de vele riviertakken in de delta van Rijn en Maas. Eerst werd dit voormalige getijdengebied als landbouwgrond gebruikt, maar later door Suiker Unie om de tarra (afgespoelde grond) van suikerbieten te bergen. Nadat het terrein vol was heeft de natuur er weer bezit van genomen met dit natuurgebied van ca 8 ha als resultaat.

Een kleine kudde Schotse Hooglanders graast jaarrond in het gebied. Zij zorgen door hun gegraas voor een afwisselend landschap met allerlei plantensoorten, die op hun beurt weer insecten en vogels aantrekken. 's Zomers vliegen de vlinders op de vele nectarbronnen en langs de waterkant krioelt het van de waterjuffers en grotere libellen. Een bijzondere libellensoort, de rivierrombout, is in de zomer te zien op de dijk langs de Oude Maas. De twee plassen zijn erg geliefd bij eenden, en ook de ijsvogel laat zich regelmatig zien. Kortom, er valt genoeg te beleven in dit kleine gebied!

In deze oudste polder (Weemoed) is er voor gekozen om het beeld van de agrarische geschiedenis levend te houden. Er is landbouw en vee. Kortom een agrarisch landschap van voor de industrialisering.

(foto + tekst locatie www.freenature.nl)

PLAATS VAN DE VALLEN:

Er zijn in zoveel mogelijk verschillende biotopen vallen te plaatsen. Langs de lijnen telkens twee vallen op 20 meter afstand van elkaar. In de cirkel zijn een in vier vallen geplaatst op ruime afstand. Dit om een zo groot mogelijke kans te hebben op verschillende soorten muizen. Er zijn in totaal 50 vallen geplaatst.

DOEL VAN HET ONDERZOEK:

Het doel van deze inventarisatie was om een beeld te krijgen van welke muizensoorten er voorkomen op dit terrein. En als extra vraag: is er iets te zeggen over of de extensieve begrazing een invloed heeft op de populaties muizen.

VANGST METHODE & BIOTOOP:

In het weekend 10 & 11 oktober 2015 hebben leden van het Hoekschevaards Landschap, 50 Longworth en Heslinga muizenvallen geplaatst en gecontroleerd. De gebruikte Longworth en Heslinga vallen worden in heel Nederland gebruikt op dezelfde wijze en met ongeveer hetzelfde lokvoer. De vallen zijn in paren geplaatst met een minimale onderlinge afstand van ten minste 20 meter.

De vallen zijn op zaterdag 06 oktober 2015 neergezet met hooi en lokvoer maar nog niet

scherp gezet; dit om de muizen te laten wennen aan de vallen.

De vallen zijn op vrijdagochtend 10 oktober 2015 op scherp gezet.

Als lokvoer is gebruikt: appel, wortel, gebroken graan en meelwormen. De 80 vallen stonden verspreid over het terrein in verschillende biotopen, variërend van moeras tot ruigte vegetatie.

RESULTATEN:

- ✓ De vallen zijn om de twaalf uur geleegd
- ✓ begonnen is met een ochtend lichte
- ✓ Totaal zijn er vier lichte geweest
- ✓ Dit resulteerde in 4 soorten met een totaal van 72 vangsten
- ✓ 19 exemplaren zijn twee of meerdere malen gevangen

Bij een vangst worden de muizen gemeten, gewogen en gemerkt door wat vacht weg te knippen met een klein schaartje. Dit knippen gebeurt bij elke lichte op een andere plaats in de vacht.

DE GEVANGEN SOORTEN ZIJN:

huisspitsmuis	(<i>Crocidura russula</i>)	met 14 exemplaren.
bosmuis	(<i>Apodemus sylvaticus</i>)	met 07 exemplaren.
rosse woelmuis	(<i>Myodes glareolus</i>)	met 09 exemplaren.
veldmuis	(<i>Microtus arvalis</i>)	met 23 exemplaren.

Van links naar recht en van boven naar onder: huisspitsmuis – bosmuis – veldmuis – rosse woelmuis

De huisspitsmuis (*Crocidura russula*), behoort tot de familie van de spitsmuizen (*Soricidae*). Deze familie valt weer onder de insectenetters. Deze familie van zeer beweeglijke diertjes met een snelle spijsvertering moet 0,75 tot 1,5 keer hun lichaamsgewicht per etmaal eten en kent in Nederland 6 soorten (waarvan drie, mogelijk vier in de Hoeksche Waard - HW). Dat zijn de huisspitsmuis (HW), dwergspitsmuis (HW), gewone bosspitsmuis (HW) en/of de tweekleurige bosspitsmuis, alleen met DNA met zekerheid te determineren, veldspitsmuis en waterspitsmuis.

Zoals gezegd hebben deze muizen veel en vaak voedsel nodig. Vandaar ook de levende meelwormen bij het lokvoer.

rosse woelmuis (*Myodes glareolus*) & Veldmuis (*Microtus arvalis*), behoren tot de familie van de woelmuizen. Leden van deze familie zijn planten eters. In Nederland komen 6 soorten voor (waarvan vier in de Hoeksche Waard - HW). Dat zijn de veldmuis (HW), aardmuis, rosse woelmuis (HW), noordse woelmuis (HW), ondergrondse woelmuis en de woelrat (HW).

bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), behoort tot de familie van de ware muizen. Leden van deze familie zijn alleseters. In Nederland komen 6 soorten voor (waarvan vier in de Hoeksche Waard - HW). Dat zijn de bosmuis (HW), grote bosmuis, dwergmuis (HW), huismuis (HW), zwarte rat en de bruine rat (HW).

Soort	man	vrouw	onbekend	totaal	hervangst
bosmuis	4	3	0	7	2
rosse woelmuis	3	6	0	9	4
veldmuis	15	8	0	23	7
huisspitsmuis	5	9	0	14	6
totaal van de vangst	27	26	0	53	19

CONCLUSIE:

Het terrein maakte een vrij kale indruk en de oevers van de water partijen waren bijna overal helemaal kapot gelopen door de runderen. Grote delen van het terrein waren volledig kaal gevreten. Vandaar was de verwachting niet al te hoog.

Maar anders dan de verwacht, was de hoeveelheid gevangen muizen groot. De exacte reden hiervoor is niet geheel duidelijk. Wel is het zo, dat de gekozen locaties voor de vallen ook de plaatsen zijn waar de runderen nauwelijks kunnen komen. Het zijn een soort enclaves met ruigte en beschutting. Op de favoriete plekken voor de runderen (begrazing en drinkplekken) kwamen geen muizen voor.

ADVIES BEHEER:

- Op het huidige beheer valt weinig aan te merken.
- Het is voor de kleine zoogdieren noodzakelijk, dat de begrazingsdruk niet toeneemt.
- Handhaving van dit beheer en regelmatige monitoring zijn wel aan te raden.
- Mocht de mogelijkheid zich voordoen om meer water op het terrein toe te laten, dat is dat toe te juichen.
- Des te groter de dynamiek des te beter.

❖ Hoekschewaards Landschap

oktober 2015

Tekst: Merijn van den Hoogenhoff

Foto's en kaarten: Google maps / Free nature / Merijn van den Hoogenhoff